

“Mij vergelijken met Ivo Opstelten is ongepast”

Staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie houdt vast aan zijn plan om het toezicht op de advocatuur in handen te leggen van een nieuw college waarvan twee van de drie leden van buiten de advocatuur moeten komen. De scheidend algemeen deken van de Nederlandse Orde van Advocaten, Jan Loorbach, is woedend. “Wij zullen ons fel tegen de plannen van Teeven blijven verzetten.”

door **Miek Smilde**, met medewerking van Michiel van Kleef
foto's **Chantal Ariëns**

“**A**dvocaten pennen heel wat af”, verzucht Jan Loorbach, scheidend algemeen deken van de Nederlandse Orde van Advocaten aan het begin van het gesprek. “Zelfs Gerard Spong schrijft nu een roman.” Persoonlijk voelt hij die behoefte niet zo. “Ik stel mij dienend op. Dat is mijn basishouding. Als anderen mij niet nodig hebben, blijf ik het liefst onzichtbaar.”

Het is een van de verwijten die hem de afgelopen drie jaar troffen. Harry Veenendaal, columnist van het *Advocatenblad* vergeleek Loorbach in maart dit jaar met Dutchbat-commandant Karremans. Zijn relatieve onzichtbaarheid in het aanhoudende debat over de toekomst van de rechtstaat deed de advocatuur geen goed, klaagde Veenendaal. “Karremans is een van de meest tragische figuren uit de recente vaderlandse geschiedenis, dus om daarmee vergeleken te worden is geen feest”, reageert Loorbach met zijn beheerste, donkerwarme stem. “Ik beschouw het als een signaal dat ▶

men zijn deken wat meer wil zien.” Loorbach geeft toe dat hij gedurende zijn decanaat wat meer naar buiten had kunnen treden. “Maar elke week drie plannen bedenken waarmee je de media haalt, zoals het ministerie dat doet, gaat me te ver. Twee van die drie plannen zijn meestal oud nieuws. Ik ga daar niet de hele tijd op reageren.” Dat hij zich te

“ELKE WEEK DRIE PLANNEN BEDENKEN WAARMEE JE DE MEDIA HAALT, ZOALS HET MINISTERIE DOET, GAAT ME TE VER”

lijdzzaam zou hebben opgesteld in de discussie over het toezicht op de advocatuur bestrijdt hij met kracht. “We hebben drie jaar lang intensief en naar mijn oordeel ook constructief overleg gevoerd met het ministerie. Dat een

bewindspersoon er voor kiest zo de strijd aan te gaan met de advocatuur op een dossier waarover met geen letter in het regeerakkoord wordt gerept, is onbegrijpelijk. De Orde is en blijft mordicus tegen het door Teeven voorgestelde toezichtmodel en zal zich daar met felheid tegen verzetten.”

Verkiezingsstrijd

Verhoging van de griffierechten, het invoeren van minimumstraffen, de bezuinigingen op de gefinancierde rechtshulp en de dreiging van extern toezicht op de advocatuur, er was genoeg te doen de afgelopen drie jaar. Toen Loorbach in 2010 aantrad als opvolger van Willem Bekkers was het onrustig in de advocatuurlijke geledingen. De Algemene Raad en het College van Afgevaardigden botsten regelmatig met elkaar, bijvoorbeeld over de vraag of the Law Firm School – een opleidingsinitiatief van de grootste kantoren – wel door de beugel kon. Nadat Loorbach uitdrukkelijk was gevraagd te solliciteren, diende zich opeens een tegenkandidaat aan. Voor het eerst in de geschiedenis werden er verkiezingen uitgeschreven. Achteraf heeft die verkiezingsstrijd Loorbach geen

kwaad gedaan. “Ik heb meteen duidelijk gemaakt dat ik als partner van NautaDutilh achter het initiatief van de Law Firm School stond. Ik heb ook uitgelegd waarom. Voor het krijgen van draagvlak voor mijn kandidatuur was dat geen slecht moment.” Zijn stem daalt nog een terts. Bijna klinkt hij als Ivo Opstelten.

Het dispuut legde een probleem bloot dat al veel langer speelt in de advocatuur. Met ruim 17.000 advocaten die verplicht lid zijn van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA), is de publiekrechtelijke beroepsorganisatie een bonte verzameling van uiterst verschillende vakbroeders en -zusters: van eenpitter tot Zuidas-specialist, van sociaal advocaat met een praktijk vol arme sloebers tot *corporate litigator* met een praktijk vol (voormalige) bankbestuurders. Opnieuw dient de vraag zich aan: hoe samenhangend is de Nederlandse balie eigenlijk? Is het contrast tussen provincie en Randstad, tussen de commerciële adviespraktijk en de juridische dienstverlening aan gewone burgers met gewone problemen nog te overbruggen? “De angel van de scheuring is eruit”, denkt Loorbach. “Ja, ik kan mij voorstellen dat een advocaat met een echte rechtbankpraktijk wel eens zijn wenkbrauwen fronsen als het bijvoorbeeld over het verschoningsrecht gaat. Voor iemand die dag in dag uit procedeert betekent dat recht wel iets anders dan voor een advocaat

met een zuiver commerciële adviespraktijk. Toch geloof ik dat iedereen die de eed heeft afgelegd en onderworpen is aan de tuchtrechtelijke controle die privileges moet behouden. Ten eerste omdat de grenzen tussen de verschillende praktijken moeilijk zijn te trekken, maar ook omdat het juridische advieswerk altijd processueel kan worden. Daarom kiezen cliënten ook voor een advocaat om hen bij te staan en niet voor een accountant of zo.”

Het laat onverlet dat de politiek druk op de ketel zet. Wat haar betreft zouden alleen klassieke (lees procederende) advocaten zich mogen beroepen op privileges als het verschoningsrecht en de geheimhoudingsplicht en zouden alle anderen als ‘gewone’ adviseurs moeten worden behandeld. “Ik zie

“WAT MIJ BETREFT BEHOUDEN WE EÉN BALIE VOOR EÉN ADVOCATUUR”

wel de behoefte aan die discussie”, stelt Loorbach diplomatiek. “Met het mes op de keel zal de Orde een keuze moeten maken om de klassieke verschoning te redden. Dat is geen zwichten, maar het brengen van een noodzakelijk offer. Maar nogmaals, ik hoop niet dat het zover komt. De diversiteit is groot, maar de wet van vraag en aanbod werkt. Wat mij betreft behouden we één balie voor één advocatuur.”

Bescheiden extra slagje

Eén balie voor één advocatuur en baas in eigen beroep. Dat is het beeld dat de NOvA al jaren uitdraagt. Intern mag het dan soms knetteren in de geledingen, tegen de buitenwereld trekken de advocaten het liefst één front. De afgelopen jaren is die buitenwereld echter wel wat bozer geworden. Onder leiding van staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Fred Teeven zwol de onvrede over de manier waarop advocaten onderling afrekenen met zwakke, soms ronduit corrupte broeders. Om misbruik van privileges te voorkomen en de spreekwoordelijke rotte appels uit de mand te weren, pleit Teeven al tijden voor het opzetten van extern toezicht op de advocatuur. Het huidige toezicht van lokale dekens zou ontoereikend zijn om de kwaliteit en integriteit van de Nederlandse advocaten te waarborgen. De Orde is fel tegen een externe toezichthouder. De overheid dient zich niet te bemoeien met de advocatuur die zo nodig tegen diezelfde overheid moet kunnen optreden, is de algemene opvatting. Om de dreiging te bezweren, maakte Loorbach zich de afgelopen drie jaar hard voor meer intern toezicht en kwaliteit. Er werd een bureau financieel toezicht opgetuigd, het

Legal-Partner biedt interessante proposities t.b.v. gerenommeerde opdrachtgevers advocatuur/bedrijfsleven:

- ▶ Advocaat International, civiel
- ▶ Advocaat, personen- en familierecht
- ▶ Advocaat, ondernemingsrecht/insolventie, partnerambities
- ▶ Legal Counsel, finance/lease, NL/international
- ▶ Legal Counsel, international, offshore/oil/gas
- ▶ Secretaris, Kifid
- ▶ Advocaat International, ondernemingsrecht, M&A/corporate, financieel inzicht
- ▶ Advocaat-stagiair/-medewerker IT/IE
- ▶ Advocaat, div. rechtsgebieden

Geïnteresseerd?
Bel of mail met mr. Herman Bosma

Legal-Partner
Search, selectie & interim management

Stadhouderslaan 7 2517 HV Den Haag
T. 070 - 360 69 90
E. hbosma@legal-partner.nl www.legal-partner.nl

Mr. Lenet Leusink (l) en
Mr. Caroline Bun (r)

M: 06 14 30 25 56
M: 06 46 34 16 50
www.groeinu.com

groeinu!

Trainingsprogramma najaar 2013:

Patroontraining/Coachend begeleiden
26 september, 8 november, 12 december - 6 PO

Individuele Coaching

The Happy Lawyer: Persoonlijk Leiderschapstraining
10 oktober, 19 december - 6 PO

Inhouse trainingen

Effectief Presenteren en Pleiten
5 november - 6 PO

Strategieessies

Nieuw: Mindfulness in de advocatuur
1 dag: 19 september, 14 november - 6 PO

Neem contact op voor meer informatie!

Wie is Jan Loorbach?

Jan Dirk Loorbach (1947) groeide op in een advocatenfamilie te Emmen, studeerde rechten in Groningen en werd in 1971 advocaat bij NautaDutilh. In 1979 werd hij partner. Hij is werkzaam in de ondernemingsrechtelijke procespraktijk en gespecialiseerd in het gezondheidsrecht. Daarnaast wordt hij vaak betrokken bij conflicten binnen professionele service organisaties (ziekenhuizen, advocaten-, notaris- en accountantskantoren). Loorbach maakte verder naam als basketballer en sportbestuurder. Tijdens de Olympische Spelen in Sydney (2000) was hij chef de mission van de Nederlandse Afvaardiging. Van 1996 tot 1999 was Loorbach deken van de Rotterdamse Orde van Advocaten. In 2010 werd hij benoemd tot algemeen deken van de Nederlandse Orde van Advocaten. Loorbach wordt per 1 juli opgevolgd door Walter Hendriksen van Van Doorne uit Amsterdam. Weer een advocaat van een groot commercieel kantoor uit de Randstad dus, maar dat is geen enkel probleem, zegt Loorbach glimlachend. “Er zijn mensen die vinden dat Van Doorne een middelgroot kantoor is.”

toezicht door de dekens werd geüniformeerd en in september gaat een nieuwe opleiding van start die de kwaliteit van de advocatuur een flinke impuls moet geven. Daarnaast denkt Loorbach nog een “bescheiden extra slagje” te kunnen maken door niet alleen reactief te reageren op klachten, maar ook pro-actief onderzoek te doen bij advocaten op de werkvloer. Jaarlijks moet tien procent van de advocatenkantoren worden bezocht om te kijken of de (financiële) administratie wel deugt en aan alle kwaliteitseisen is voldaan. “De meeste tuchtzaken gaan over bejegening, maar kwaliteit is meer dan dat. We zouden iets dichter op de huid van de advocaat moeten gaan zitten en

echt goed kijken of iemand wel de kwaliteit biedt die wij als standaard willen behouden. Belt iemand op tijd terug, houdt hij een goede intake, blijft hij bij de les op zitting? Dat zijn uiterst relevante vragen.”

Wat is gewetensvol?

Tegelijk tempert de algemeen deken de verwachtingen over de mogelijkheden van eigen onderzoek. “We rijden niet met een grote vrachtauto voor en laden alle administratie in. Eén-op-één controles zijn onmogelijk. Maar iets meer onderzoek vanuit de Orde sluit ik niet uit. Er zijn bijvoorbeeld wel signalen dat de ene advocaat een zaak op één toevoeging doet daar waar een ander er vier aanvraagt. Dat zouden we kunnen checken. Maar het Hof Leeuwarden heeft onlangs beslist dat in het kader van intercollegiale toetsing cliëntendossiers niet mogen worden uitgewisseld op grond van privacy-overwegingen. Zo makkelijk is het dus niet om een sluitend bewakingssysteem op te zetten, opdat iedereen gewetensvol zijn beroep uitoefent.”

“IK DENK DAT ADVOCATEN SOMS ONVOLDENDE WEERSTAND BIEDEN AAN DE EISEN VAN HUN CLIËNT”

En tja, wat is gewetensvol eigenlijk? Is een advocaat die te pas en te onpas zestig getuigen wil laten oproepen gewetensvol aan het werk, terwijl het proces daardoor veel langer duurt – en dus veel meer kost? Is de toenemende tendens om rechters te wraken een signaal dat advocaten heel integer aan het werk zijn of gewoon de boel lopen te frustreren? Loorbach haalt zijn schouders op. “Ik denk dat advocaten soms onvoldoende weerstand bieden aan de eisen van hun cliënt. Uit maatschappelijk oogpunt kan het frustrerend zijn dat zaken zo lang duren, omdat de verdediging steeds nieuwe onderzoeksverzoeken op tafel legt. Maar het is de taak van de rechter daarover te oordelen. Net als met die wrakingen, zou ik tegen rechters willen zeggen: houd je poot stijf. Natuurlijk zit er een ethische kant aan de zaak. Er zullen advocaten zijn die alleen wraken om het proces te vertragen. Gedragsrechtelijk is daar echter weinig aan te doen. Partijdigheid is nu eenmaal de kern van het vak.”

De meute opruimen

Of de politiek genoeg neemt met de interne maatregelen die de Orde heeft genomen, is zeer de vraag. Staatssecretaria- ►

ris Teeven liet eind mei weten vast te houden aan zijn plannen. Eigenlijk dacht Loorbach er wel uit te komen met Teeven. Eerder boekte de NOvA namelijk al een succes over de beoogde verhoging van de griffierechten. Op 14 september 2011 verzamelden zich honderden advoca-

“VOOR EEN GOED FUNCTIONERENDE SAMENLEVING IS EEN FUNCTIONERENDE RECHTSTAAT ESSENTIEEL”

ten in toga op het Plein in Den Haag. Loorbach herinnert zich die dag glashelder. “Dat je daar dan voor de troepen die meute staat op te ruïen was wel een moment. Vooral ook omdat we er niet alleen stonden, maar samen met bijvoorbeeld de Consumentenbond, belastingadviseurs, vakbonden en andere organisaties. Het ging echt over de principiële vraag hoe we de toegang tot het recht behouden voor iedereen. Dat is toch de kern van het bestaansrecht van de Nederlandse Orde. Het klinkt wat gedragen, maar voor een goed functionerende samenleving is een functionerende rechtstaat essentieel. Voor de burger die vandaag zijn recht wil, doet dat er misschien niet toe, maar hoe zorgen we er voor dat iemand over tien jaar nog zijn recht kan halen?”

De verhoging van de griffierechten ging van tafel, de bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand niet. De komende periode moet er honderd miljoen euro extra af, bovenop de reeds afgekondigde maatregelen. In totaal komt dat neer op een korting van een derde van het budget. “We worden uitgedaagd om mee te denken over de bezuinigingen”, vertelt Loorbach in de hem typerende, soms wat abstract bestuurlijke woorden. “We kunnen dat principieel weigeren, maar dan mogen we achteraf ook niet klagen. Het is een beetje strategisch positie kiezen en er zijn eigenlijk niet meer dan vijf opties: bepaalde rechtsgebieden worden uitgesloten van gefinancierde rechtsbijstand, er wordt geselecteerd op (voldoende) gewicht van de zaak, vergoedingen van advocaten gaan verder naar beneden, de eigen bijdrage wordt verhoogd of de inkomensgrens van burgers die een beroep doen op de rechtshulp wordt verlaagd. Vooralsnog lijkt de optie van vroege selectie de nieuwe schaarste het eerlijkst te verdelen.”

Het wachten is op een brief van het ministerie waarin deze opties de revue zullen passeren. Daarna is de Orde aan zet. Op dit moment durft Loorbach nog niet te kiezen. Wel er-

vaart hij druk vanuit zijn achterban. “De grenzen van een financieel verantwoorde praktijkvoering komen in zicht”, zoals Loorbach het noemt. “Zeker bij de sociale advocatuur proef ik ergernis en miskening van het belang van advocaten. Er wordt dagelijks met heel veel toewijding gewerkt, maar dat krijgen we niet goed over het voetlicht. De media zijn nu eenmaal gericht op glanzende veelverdieners en hanige vechtscheidingsadvocaten, niet op – bijvoorbeeld – de meer dan tweehonderd advocaten die zich dag in dag inzetten voor de rechten van psychiatrische patiënten.”

En juist die advocaten staan op de tocht, wil Loorbach maar zeggen. “De Zuidas redt zichzelf wel.” Maar hoe staat het dan met de onderlinge solidariteit? Als de hypercommerciële adviseurs van de grootste kantoren zo graag advocaat willen blijven, kunnen ze misschien een duit in het zakje van hun financieel minder bedeelde vakgenoten doen. Coen Drion, oud-advocaat en inmiddels werkzaam bij de Hoge Raad, opperde het eerder met zijn code-Drion. Kantoren met een riant praktijk zouden hetzij weer zelf pro deo werk moeten gaan doen, hetzij een half procent van hun omzet in een pot moeten stoppen. Ter eer en meerdere glorie van de rechtstaat zeg maar.

“DE ZUIDAS REDT ZICHZELF WEL”

“In de kapitalistische Angelsaksische rechtstraditie is het gebruikelijker dat commerciële kantoren een bijdrage leveren aan de onderkant van het rechtssysteem”, formuleert Loorbach uiterst voorzichtig. “Ik zeg niet dat dat hier ook moet, maar dat de grote kantoren een verantwoordelijkheid zouden kunnen ervaren voor de functie van de advocatuur in het geheel van de samenleving, ja, dat mag je wel opschrijven.”

Samenbinder

Daarmee is de reputatie van Loorbach weer stevig bevestigd. Aimabel, een rasbestuurder, diplomatiek, geen groot ego, een samenbinder, liever achter de schermen actief dan op het podium en met veel woorden niet meer zeggen dan hij kwijt wil. In dat opzicht deelt hij met Ivo Opstelten meer dan zijn diepe bas. Zelf vindt hij de vergelijking ongepast. “Gelet op de inhoudelijke verschillen tussen het ministerie en de NOvA gaat een vergelijking tussen Ivo Opstelten en mij niet op.” Waarmee hij maar zeggen wil: de strijd tussen de politiek en de advocatuur is nog niet gestreden. ■